

PERGAM

KONFEDERACIJA SINDIKATOV
S L O V E N I J E

Konfederacija sindikatov Slovenije PERGAM

Ljubljana, 19.3.2019

Zadeva: Opredelitev KSS PERGAM do IZHODIŠČ ZA PRIPRAVO SPREMEMB IN DOPOLNITEV ZAKONA O UREJANJU TRGA DELA

Predsedstvo Konfederacije sindikatov Slovenije PERGAM (v nadaljevanju: KSS PERGAM) se je dne 19.3.2019 opredelilo do IZHODIŠČ ZA PRIPRAVO SPREMEMB IN DOPOLNITEV ZAKONA O UREJANJU TRGA DELA, ki jih je KSS PERGAM prejela kot članica ESS dne 11.3.2019. Predsedstvo KSS PERGAM je pooblastilo vodstvo KSS PERGAM, da na Ekonomsko socialnem svetu RS (ESS) ter na drugih pogovorih z vsemi deležniki o trgu dela ter v javnosti posreduje in zastopa sledeča stališča::

Uvod:

Ugotavljamo, da je predlog izhodišč za spremembe Zakona o urejanju trga dela povezan z različnimi področji, ki bi jih bilo potrebno upoštevati pri obravnavi predlaganih sprememb (npr. ZPIZ, ZDR...). Dejstvo je namreč, da so bile v preteklosti spremembe Zakona o urejanju trga dela obravnavane predvsem v povezavi s spremembami Zakona o delovnih razmerjih kot paket sprememb zakonodaje na področju trga dela, ki so bile medsebojno povezane in utemeljene.

Ugotavljamo, da predlagane rešitve sicer na eni strani prinašajo nekatere pozitivne spremembe (npr. dvig najnižjega nadomestila za primer brezposelnosti), medtem ko na drugi strani poslabšujejo dostop zaposlenih do pravic iz naslova brezposelnosti oziroma manjšajo njihov obseg in s tem njihovo socialno varnost.

Ključni predlogi sprememb:

1. Dvig višine najnižjega nadomestila za primer brezposelnosti:

V KSS PERGAM podpiramo dvig višine najnižjega denarnega nadomestila iz 350 na 530,19 EUR bruto, saj je dvig potreben tako zaradi spremembe višine denarne socialne pomoči, kot tudi zaradi dviga minimalne plače v letu 2019. Kljub temu pa iz predloga ni razvidno, da bi se spremenilo tudi razmerje med najnižjo in najvišjo višino nadomestila za primer brezposelnosti (892,50 EUR bruto), zato

opozarjamo na veliko zbitost višine nadomestila za primer brezposelnosti, ki bi v primeru dviga zgolj najnižjega nadomestila v veliki meri pomenila, da nadomestilo v relativno majhni meri odraža razlike v plači med prejemniki nadomestila v času pred nastankom njihove brezposelnosti.

2. Pogoj za pridobitev pravice do denarnega nadomestila:

Predlagana sprememba podaljšuje potrebno trajanje vključenosti v zavarovanje iz 9 na 12 mesecev v zadnjih 24 mesecih pred nastankom brezposelnosti. V KSS PERGAM tej spremembi nasprotujemo, saj zaostre pogoje za pridobitev nadomestila za primer brezposelnosti in zmanjšuje socialno varnost predvsem tistih delavcev, ki delajo v negotovih oblikah zaposlitve z več prekinitvami, pri čemer odločitev o tem praviloma ni na njihovi strani temveč na strani njihovih delodajalcev/naročnikov. Po našem mnenju predlagana rešitev ne bo prispevala k preprečevanju prekarnih oblik zaposlovanja (kar naj bi bil po predlogu MDDSZ namen predlagane spremembe), temveč bo zgolj poslabšala položaj delavcev, ki delo v takšnih oblikah opravljajo.

3. Sprememba trajanja denarnega nadomestila za brezposelnost:

Predlagano je skrajšanje obdobja prejemanja denarnega nadomestila za primer brezposelnosti za delavce, ki imajo več kot 25 let delovne dobe in so starejši od 55 let iz 25 na 19 mesecev.

V KSS PERGAM takšni spremembi nasprotujemo, saj poslabšuje socialno varnost starejših delavcev, ki jim delodajalec odpove pogodbo o zaposlitvi. Potrebno je tudi upoštevati, da je bilo obdobje prejemanja nadomestila v preteklosti vedno obravnavano v povezavi z dolžino odpovednih rokov za posamezne kategorije delavcev. Očitno predlog izhaja iz predpostavke, da so vse odpovedi pogodbe o zaposlitvi delavcem v tej kategoriji fiktivne, kar zagotovo ne more biti ustrezna podlaga za predlagano spremembo, ki bi vsekakor pomembno negativno vplivala predvsem na položaj tistih delavcev, za katere je tudi upoštevaje strukturo brezposelnih težko pričakovati, da bodo v času svoje brezposelnosti našli novo zaposlitev. V KSS PERGAM smo tudi v povezavi s spremembami na področju pokojninskega sistema že večkrat poudarili, da je potrebno k večji aktivnosti starejših delavcev pristopiti s spodbudami in ustvarjanju ugodnejših delovnih pogojev starejših delavcev in ne z administrativnimi ukrepi, ki negativno vplivajo na njihov socialni položaj.

4. in 5. Dodaten pogoj za izpolnjevanje pogojev za vpis v evidenco brezposelnih oseb:

Predlagan je dodatni pogoj osnovnega znanja slovenskega jezika za vpis v evidenco brezposelnih oseb za državljane tretjih držav (ki niso članice EU, EGP ali Švicarske konfederacije). V KSS PERGAM nimamo posebnih zadržkov za določitev tega pogoja kot pogoja za vpis v evidenco brezposelnih oseb. Enako velja za določitev izpolnitve tega pogoja za to, da se brezposelna oseba še naprej vodi v evidenci brezposelnih oseb.

6. Razlogi za odklonitev pravice

Po predlogu pravice do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti ne more uveljaviti zavarovanec, ki izpolni pogoje za pridobitev pravice do poklicne pokojnine. V KSS PERGAM temu predlogu ne nasprotujemo pod pogojem, da je posamezniku tudi dejansko omogočena uveljavitev te pravice z zadostnimi sredstvi na računu posameznika.

7. Črtanje sankcije nižanja višine denarnega nadomestila

V KSS PERGAM ne nasprotujemo predlogu, da se ukine sankcija znižanja denarnega nadomestila v primeru zamude prijave v evidenco brezposelnih oseb v roku treh dni po vročitvi odpovedi pogodbe o

zaposlitvi. Iz obrazložitve predloga izhaja, da naj ukrep ne bil učinkovit, pri čemer ta trditev ni jasno utemeljena. Cilj tega ukrepa je bila hitrejša možnost vključitve v ukrepe na trgu dela, kar je samo po sebi pozitiven cilj, ki naj bi preprečeval prehod v odprto brezposelnost. V času pomanjkanja delovne sile je morda to tveganje manjše, medtem ko utegne biti ob drugačnih razmerah na trgu dela stanje drugačno. Razmislek o (alternativnih) ukrepih, ki bi stimulirali čim prejšnjo vključitev v ukrepe trga dela je zato na mestu.

8. Mirovanje statusa brezposelnosti za osebe, ki koristijo materinski, očetovski ali starševski dopust

Mirovanje statusa brezposelnosti za osebe, ki koristijo materinski, očetovski ali starševski dopust je dobrodošel predlog, ki ga v KSS PERGAM podpiramo, saj se odpravlja ureditev, ki brezposelne nove starše zaradi starševstva postavlja v manj ugoden položaj oziroma jim otežuje izpolnitev pogojev za vključitev v ukrepe aktivne politike zaposlovanja.

9. Spodbuda za zaposlovanje prejemnikov denarnega nadomestila

Menimo, da je ukinitvev spodbude za zaposlitev za nizko in srednje izobražene prejemnike denarnega nadomestila prenašljiva in nepremišljena. Gre za ukrep, ki velja relativno kratko obdobje in je bil eden od predlogov, ki ga je predlagal OECD z namenom aktiviranja določenih skupin brezposelnih oseb. Ukinitvev ministrstvo utemeljuje s tem, da ukrepa v času konjunktura ni smiselno izvajati. Menimo, da bi bilo smotrno ukrep premisliti in morda preoblikovati na način, da bi bil bolj usmerjen v določene kategorije brezposelnih oseb in kot tak postal ukrep aktivne politike zaposlovanja. Takšna rešitev bi bila po našem prepričanju smotrna tako z vidika trenutne strukture brezposelnih oseb, kot tudi z vidika morebitnih drugačnih razmer na trgu dela v prihodnje.

10. Izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja

V KSS PERGAM menimo, da je rešitev, po kateri načrt aktivne politike zaposlovanja sprejme minister, pristojen za delo, namesto Vlade, kar je v veljavi danes, lahko bolj operativna in se lahko na tak način ukrepi na trgu dela hitreje prilagajajo razmeram na trgu dela oziroma strukturi in stopnji brezposelnosti. Je pa nujno, da so v postopku priprave in sprejemanja vključeni socialni partnerji, zlasti preko Ekonomsko socialnega sveta.

11. Osebe, ki so obvezno zavarovane za primer brezposelnosti

Širitev kroga oseb, ki so obvezno zavarovane za primer brezposelnosti, na prejemnike delnega plačila za izgubljeni dohodek po predpisih, ki urejajo starševsko varstvo, v KSS PERGAM podpiramo.

12. Poenostavitev določanja osnove za odmero višine denarnega nadomestila

Predlog, po katerem bi se namesto povprečja prejetih 8 plač upoštevala tudi nadomestila, ki jih je posameznik prejel, je pomembno utemeljen zlasti z vidika posledic, ki jih ima lahko predlagana sprememba za posameznika. Nadomestila, ki bi se po novem upoštevala za odmero denarnega nadomestila so lahko nižja od plače, ki bi jo prejel posameznik, zato bo lahko posledično nižje tudi odmerjeno nadomestilo za primer brezposelnosti. Dokler ne bo predlog bolj natančno pojasnjen in utemeljen smo v KSS PERGAM do tega predloga zadržani.

13. Obveznost obvestitve o vsaki podlagi za pridobivanje dohodkov iz dela

Predlog predvideva relativno kratek rok za obveščanje zavoda o pridobljenih dohodkih iz dela brezposelne osebe. V KSS PERGAM temu predlogu ne nasprotujemo, dvomimo pa v učinkovitost

predlagane spremembe in možnost učinkovitega izvajanja spremljanja, nadzora in nenazadnje morebitnega sankcioniranja v primeru kršitev tega določila.

14. Načelo izkoriščenosti zavarovalne dobe

Zapis predloga ni jasen oziroma se gradivo sklicuje na spremenjen zapis, ki iz gradiva ne izhaja. Do predloga se bomo v KSS PERGAM zato opredelili po predstavitvi konkretnega predloga in po prejemu dodatnih pojasnil.

15. Zaposlitveni načrt

V KSS PERGAM sicer ne nasprotujemo predlogu, po katerem bi se brezposelni osebi v primeru nestrinjanja z zaposlitvenim načrtom izdala odločba, je pa vprašanje, kako bo takšna ureditev delovala v praksi. Takšna možnost nikakor ne bi smela imeti za posledico zmanjšanja truda za to, da se z zaposlitvenim načrtom dejansko doseže dogovor z brezposelno osebo. Opredelitev zaposlitvenega načrta z odločbo v primeru nestrinjanja sicer lahko s sabo prinaša tudi tveganje večjega odpora do ukrepov, opredeljenih v odločbi in posledično za manjšo učinkovitost le-teh pri posamezni osebi, nejasno pa je tudi kaj pomeni odločba za izvršitev same odločbe v primeru pritožbe (in morebitnega socialnega spora) ob dodatnih nalogah, ki jih takšna ureditev prinaša za zavod in ministrstvo.

16. Zavezanci za plačilo prispevkov za zavarovanje za primer brezposelnosti

Kljub pomanjkljivi obrazložitvi predvidevamo, da gre za uskladitev z drugo zakonodajo, zato predlagano spremembo podpiramo.

17. Vračilo preveč izplačanih zneskov denarnega nadomestila

Predlog po katerem naj bi bilo o vračilu preveč izplačanih zneskov denarnega nadomestila odločeno z odločbo (ki ji sledi upravna izvršba) podpiramo, saj menimo, da je pravilno, da se na enak način, kot se odloči o priznanju pravice, odloči tudi o vrnitvi preveč izplačanih zneskov, razumeti pa je tudi, da bo predlog pomenil tudi določeno dodatno pravno varnost posameznikov, saj bodo zoper izdano odločbo omogočena pravna sredstva.

18. Začasno in občasno delo upokojencev

V KSS PERGAM smo uzakonitvi začasnega in občasnega dela upokojencev nasprotovali, zato podpiramo uvedbo sankcij za kršitev omejitev, ki jih za opravljanje te oblike dela določa zakon. Prav tako podpiramo objavo minimalne urne postavke in maksimalnega letnega dohodka iz tega naslova v Uradnem listu namesto na spletnih straneh ministrstva, ni pa jasno, ali je predlagana diskrecija ministra pri določitvi urne postavke oziroma maksimalnega letnega zneska in črtanje obstoječe določbe v zvezi s tem iz zakona. V KSS PERGAM menimo, da bi zakon moral določati vsaj okvir za določanje teh višin, če že ne konkretno določene nominalne višine in mehanizma usklajevanja, prav tako pa bi se moral po našem mnenju minister pred določitvijo teh zneskov posvetovati s socialnimi partnerji na Ekonomsko socialnem svetu.

19. Spremljanje stanja na trgu dela

Uvajanju podlag za kvalitetnejše spremljanje stanja na trgu dela v KSS PERGAM ne nasprotujemo.